

Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið
postur@anr.is

Sent inn á samráðsgátt

Reykjavík, 6.mars 2019

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 25/1993 um dýrasjúkdóma og varnir gegn þeim, lögum nr. 93/1995 um matvæli og lögum nr. 22/1994 um eftirlit með fóðri, áburði og sáðvöru.

Í ofangreindu frumvarpi er veitt heimild til að flytja inn til landsins hrátt, ófrosið kjöt og hrá egg. Samtök mjólkur- og kjötvinnslufyrirtækja, SMK, gera eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið:

SMK lýsa verulegum áhyggjum af þeim áhrifum sem innflutningur á hráu kjöti og eggjum kunna að hafa á íslenskan matvælaíðnað, lýðheilsu og heilbrigði dýrastofna.

Sýkingar af völdum baktería sem eru ónæmar fyrir sýklalyfjum eru taldar eitt alvarlegasta heilbrigðisvandamál í heiminum í dag. Sterk tengsl eru á milli þessa og sýklalyfjanotkunar í landbúnaði. Eins og staðan er nú hefur Ísland algera sérstöðu hvað varðar litla sýklalyfjanotkun og lítið sýklalyfjaónæmi í landbúnaði. Þá stöðu telja SMK að eigi að verja með öllum þeim ráðum sem tiltæk eru. Því leggja SMK áherslu á að Íslensk stjórnvöld geri allt sem í þeirra valdi stendur til að tryggja að dýrasjúkdómar eða sýklalyfjaónæmar bakteríur berist ekki til landsins með innfluttum matvælum og stofni þannig lýðheilsu, matvælaöryggi og sérstöðu landsins í hættu.

Sérfræðingar hafa bent á að afnám frystiskyldu geti þýtt verulega aukna áhættu fyrir heilsu manna og dýra. Þar er fyrst og fremst bent á aukna hættu á að hingað berist bakteríur sem eru ónæmar fyrir sýklalyfjum, ekki vegna þess að frysting ein og sér dragi úr virkni sýklalyfjaónæmra baktería heldur miklu frekar vegna þess að 30 daga geymslutími, áður en til dreifingar kemur, gefur möguleika á að stöðva dreifingu vöru ef upp koma sýkingar eða önnur atvik í framleiðslulandinu, sbr. nýlegt dæmi um slátrun sjúkra skepna í skjóli nætur í Póllandi.

Hins vegar er vitað að frysting dregur mjög út virkni kamfýlóbakter. Hér á landi er lagt í umfangsmiklar aðgerðir og kostnað til að koma í veg fyrir að kamfýlóbactersmitað kjöt fari á markað, hluti af þeim aðgerðum er að skylt er að frysta eða hitameðhöndla allt alifuglakjöt hafi kamfýlóbakter greinst einhvers staðar í eldisferlinu. Engin önnur Evrópuþjóð skimar jafn vel fyrir kamfýlóbakter og Íslendingar og sá árangur sem náðst hefur í þeirri baráttu talinn einstakur og öfundsverður. Sýkingar af völdum kamfýlóbakter eru aftur á móti algengustu matarsýkingar í Evrópu. Því er afar mikilvægt að stjórnvöld tryggja þá sérstöðu áfram með því að innflutt kjöt lúti sömu reglum og innlent.

Óumdeilt er að innlendir búfjárstofnar hafa búið við langa einangrun og aldrei komist í snertingu við smitefni margra búfjárjúkdóma sem eru landlægir í Evrópu og víðar í heiminum. Berist hingað smit er líklegt að það geti valdið miklu tjóni með ófyrirséðum afleiðingum. Um það eru því miður þekkt dæmi. Hver ætti að bera þann kostnað sem af slíku hlytist? Rétt er að benda á að íslenskur landbúnaður á ekki aðgang að neinum tryggingasjóði vegna tjóns af völdum búfjárjúkdóma á sama hátt og landbúnaður í ESB.

Íslenskur kjöt- og mjólkuriðnaður stendur höllum fæti gangvart innfluttri vöru vegna hás launakostnaðar, óhagkvæmra framleiðslueininga og smæðar markaðar, en á þó í vaxandi samkeppni við innfluttar vörur.

Ráðherra hefur kynnt aðgerðaáætlun í tólf liðum sem ætlað er að efla matvælaöryggi, tryggja vernd búfjárstofna og bæta samkeppnisstöðu innlendirar matvælaframleiðslu í tengslum við þær breytingar sem eru fyrirhugaðar í ofangreindu frumvarpi. Sú aðgerðaáætlun er jákvæð en í hana vantar alveg nánari útlistun á því hvernig eigi að ná þeim markmiðum sem þar eru sett fram. SMK telja að nú þegar eigi að fullvinna þá áætlun og hrinda henni í framkvæmd án tillits til þess hvort innflutningur á hráu kjöti og eggjum verður heimilaður. Ekki er nægilegt að grípa til mótvægisáðgerða eftir að slíkur innflutningur er hafinn.

Telja verður óraunhæft að ætla að ofangreindar mótvægisáðgerðir verði að fullu komnar til framkvæmda fyrir 1. september nk. og því fullkomlega óraunhæft að innflutningur á ófrosnu kjöti og eggjum geti hafist þá.

Í ljósi þess sem greint er hér að ofan leggjast SMK alfarið gegn því að frumvarpið verði samþykkt.

Verði ekki tekið tillit til sjónarmiða SMK er bráðnauðsynlegt að virkt eftirlit verði með öllum sendingum af ófrosnu kjöti til landsins og að gengið sé úr skugga um að vara sé í samræmi við tollskýrslur, vegna þeirra miklu hagsmuna sem eru í húfi. Skoða má hvort leggja eigi á sérstakt skoðunargjald til að mæta kostnaði við þær aðgerðir.

Virðingarfyllt,
F.h. Samtaka mjólkur- og kjötvinnslufyrirtækja,

Eggert Árni Gíslason, formaður